

TRIBUT AL TOSSAL

Si s'haguera d'establir una correspondència litúrgica amb el poder suggestiu que exerceix la cresta calcària del Benicadell sobre els qui se sotmeten a la seua presència, el caminant, abans d'acostar-s'hi, potser hauria de cremar ginebre i untar-se el crani amb mantega de iac per porgar el seu cos, com imposa la cerimònia budista per a ser acceptat per l'Himàlaia. Aquest és el cim amb major carisma tel·lúric del territori valencià per als pelegrins més exigents, un entorn intacte en què orejar el cinisme humà, impregnar-se de la integritat i la resistència dels endemismes i assolir una sensació de benestar que potser arribe a confondre's amb la puresa. Aquest és el nostre Himàlaia.

En els plecs d'aquesta paret que separa i uneix alhora les comarques del Comtat i la Vall d'Albaida estan escrits els més bells versicles de perfecció de totes les religions del món, que abans de convertir-se en verb, carn i terror van ser només pedra de placa tectònica sacsejada per la coctelera de la geologia. Però per desentranyar la bellesa d'aquests jeroglífics minerals cal estar en la lloma de les Planisses fins al moment en què la vesprada entra en coma, quan el sol es relaxa i projecta sobre la cresta un color rosat molt destil·lat per l'alambí del crepuscle, la textura del qual és l'objectiu últim de tota fe.

Aquest és, per a mi, el peçó més sòlid del país, i ofereix tantes lectures como posicions adopte qui tracte de desxifrar-lo, amb el consegüent risc que, des de la comoditat d'instal·lar-se en una d'elles, la resta puguen pareïxer poc ortodoxes, fins i tot sacrílegues, si no apòstates. De la potència parabòlica que el tossal adquireix des de la perspectiva dels contraforts de la serra del Buscarró, a Quatretonda, al perfil de ganivet desafiant que pren des de l'Orxa, hi ha un ventall de registres molt plural i de gran plasticitat. El Benicadell només és unívoc des del cim. Ací, per emprar l'expressió de Cavanilles, «és més fàcil sentir que expressar». Si el penitent està net, la tramuntana o el ponent s'encarreguen de dissipar les boirines, i en arribar dalt el dia es torna clar i adopta una transparència que converteix la distància en proximitat. Sobre el vèrtex geodèsic s'assoleix la humilitat de reconèixer que tot el que un ha après està allí baix. Tots els ossos de l'esquelet del país estan a l'abast de la vista, i un pot reconstruir el cos del territori a 1.104 metres

d'alçària, amb el rostre il·luminat per la fagonada blanquissal de la vall.

A principi de gener algunes de les ombries més íntimes de la serra s'omplen d'espàrrecs per desafiar l'hivern i reptar els buscadors més febrils. Mentre l'hivern governa a tots els efectes el territori, en els úters més profunds de la serralada comencen a despuntar els borrons i a desenvolupar un brot sucós, prim i alt, que sovint es fa tort com una escultura de Julio González a mil metres sobre el mar. Arran de la vall encara no hi ha símptomes de resurrecció sobre els esquelets de la vinya, i tot just ha esclatat algun ametler per a ser abra-

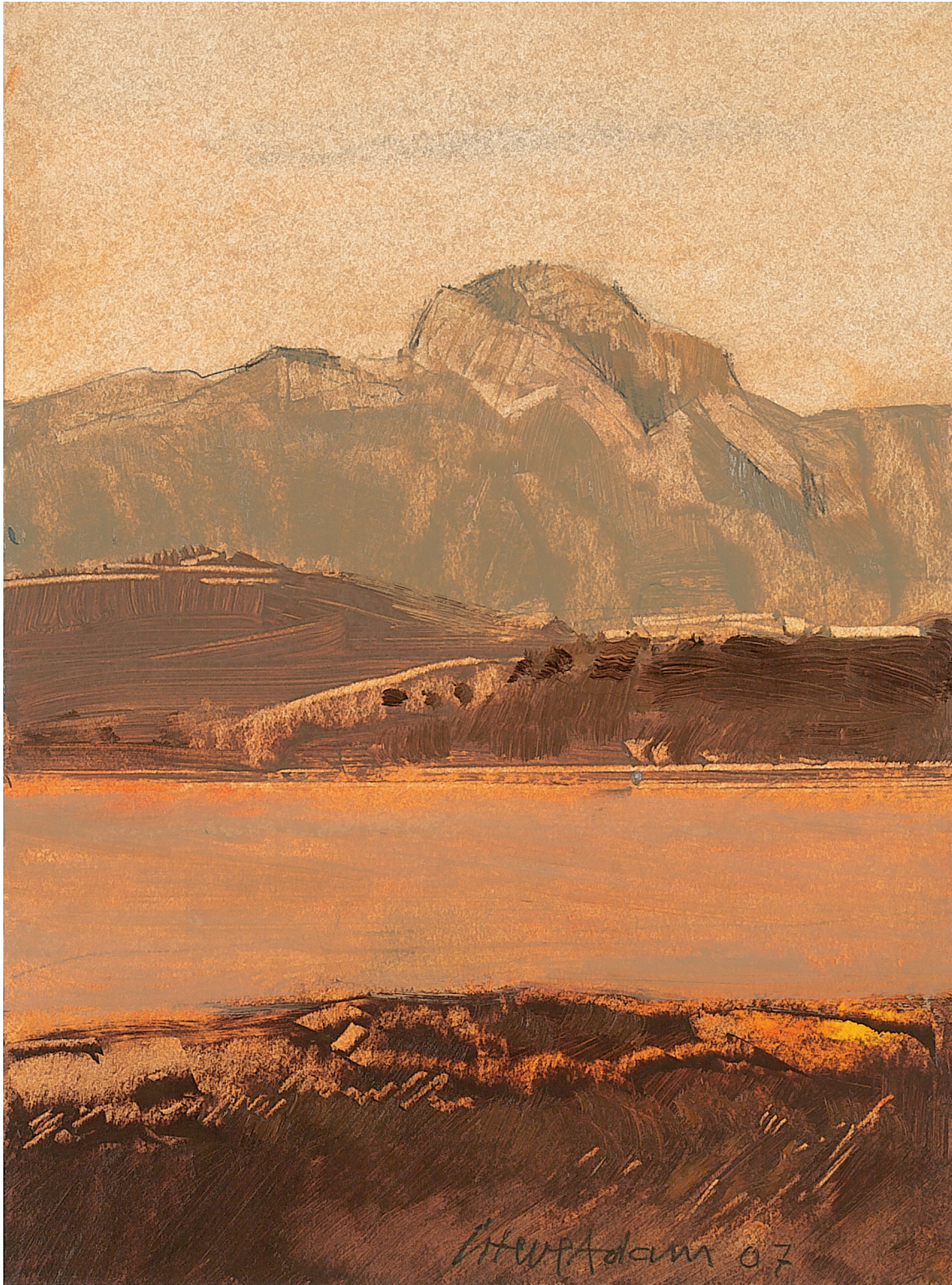
sat de seguida per les gelades. Tanmateix, els repetjons més escarpats d'aquest massís, entre la fúria dels engarbullers i l'espiritualitat dels endemismes, s'omplen de brots verdíssims i fràgils, tan impossibles com flors d'Edelweiss que hagueren estat concebudes per excitar l'home i contradir el calendari. A principi de gener la naturalesa provoca un conat de primavera en els plecs del cim per tal que el llom dels espàrrecs pugua absorbir la resplendor psíquica

que projecta la terra blanquissal des de la vall. Aleshores la vida i la mort pareixen confluïr en el temps i en l'espai. Però si el caminant s'afluïxa davant aquesta postal bucòlica, està perdut. A banda que se li pot aparèixer la Mare de Déu en el còp d'un pi i quedar subjecte per sempre en l'espessor de la mística, corre el risc de perdre la noció sobre l'impuls genèsic que l'ha dut fins allí. En realitat es tracta d'una trampa que para la naturalesa perquè ningú no profane aquest santuari ni pugua arrabassar aquests ídols vegetals, el sabor dels quals està vedat als mortals. A cada pas sorgeix un cep natural perquè el sacríleg no arribe als brots i es quede cosit en un engarbuller amb els dits plens de punxes fins que se'l mengen els insectes o les aus rapaces. O una molsa perquè s'esvare i es trenque la crisma contra una roca. Però si aconsegueix esquivar tots els impediments i s'endú a la paella el paradís, no és perquè s'haja tornat immortal: és que la naturalesa, a voltes, es deixa per tal d'entretindre's.

«ÉS EL PEÇÓ MÉS SÒLID
DEL PAÍS, I OFEREIX TANTES
LECTURES COMO POSICIONS
ADOpte QUI TRACTE DE
DESXIFRAR-LO»

MIQUEL ALBEROLA

Periodista del diari *El País*

IL·LUSTRACIÓ: JOSEP ESTEVE ADAM. *Benicadell*.
Oli sobre cartró, 2007. 15x20 cm.